

Karel Hýbek

Ing. Karel Hýbek se narodil 2. října v Kostelci nad Labem. Jeho otec byl voják a bojoval v 1. světové válce. Rodina se často stěhovala, protože otec sloužil u různých vojenských útvarů v republice. Gymnázium navštěvoval v Rokycanech, kam byl jeho otec převelen z Českých Budějovic. Byl dobrým studentem a přivydělával si doučováním francouzštiny, latiny a matematiky. Když maturoval v květnu 1938, probíhala právě v Československu mobilizace.

„My jsme maturovali v květnu 20. a 21. května. Maturovali jsme napůl, některý v pátek a některý až v sobotu, to bylo rozdělený. Nebylo nás mnoho, nás bylo tenkrát jenom 16. A jednadvacátého května byla vyhlášená částečná mobilizace. My co jsme maturovali v pátek, jsme pak šli do naší oblíbené hospůdky, tam jsme si poseděli u piva, ale zbytek třídy ještě čekal na sobotní termín maturity. Po hospůdkách chodily vojenské hlídky a informovaly hosty o mobilizaci, protože mezi nimi mohli být též branci.“

Karel Hýbek byl po maturitě přijat na Vysokou školu strojního inženýrství v Praze. Nejprve byl ubytován na Masarykově koleji, po prvním roce studia se dostal do prestižních Hlávkových kolejí. Hlávková kolej vyžadovala velice dobré studijní výsledky.

„Studentská samospráva kolejí, si vyhlídla blížící se datum 28.10. výročí založení Československé republiky.“

Studentské spolky spustily horečnatou činnost na přípravu pietních oslav vzniku republiky a pan Karel Hýbek si na ten den dobře vzpomíná.

„Na žádné fakultě se ten den nepřednášelo a nejpevněji to bylo organizováno na kolejích, protože tam jsme byli pohromadě. Na Hlávkově koleji 220 studentů, na Masarykově koleji 400 studentů, ve Švehlově koleji bylo taky asi 200 studentů.“

Od rána zaplavovali ulice studenti a Pražané. Čeští policisté se chovali seriózně. Odpoledne se studenti shromáždili na Vinohradech, potom šli Mezibranskou, Žitnou a Ječnou. Zpívali hymnu.

„Prostě ulice byly narvané, už ne jenom studenty, my jsme byli ale takový základ toho průvodu. Každý jsme měli na klopě trikoloru. Průběh byl, dá se říct divoký, ale večer došlo k takové klíčové události. V ulici Žitná, byl postřelen jeden vysokoškolák, který se jmenoval Opletal. Jan Opletal byl ubytován také v Hlávkových kolejích, jako já. Takže my jsme se okamžitě už okolo sedmé večer dozvěděli, že byl postřelen náš kolega koleják a že byl převezen na Karlovo náměstí.“

11. listopadu 1939 student Lékařské fakulty Jan Opletal umírá na následky zranění na Chirurgickém oddělení nemocnice na Karlově náměstí. A ostatní studenti z Hlávkovy koleje začínají s přípravami na důstojný pohřeb svého kolegy.

„My jsme si vzali tu organizaci pohřbu na starost, všichni jsme se sešli z různých fakult a chtěli jsme uskutečnit důstojný pohřeb, který byl stanovený na 15. listopad. Pohřební průvod se sešel na Albertově, protože tam sídlila převážná většina lékařských fakult. Rakev nesli studenti, po celou dobu průvodu a nakonec byla rakev naložena na pohřební auto a odvezena na Moravu do Litovle, kde žili rodiče Jana Opletala.“

Když byla ukládána rakev na pohřební automobil, studenti začali opět zpívat hymnu a to i se slovenskou částí, která byla úředně zakázaná. Česká část hymny protektorátním úřadům nevalila, Slovenská však dohromady s českou, byla brána jako provokace a připomínání rozpadlého Československa. Jakmile pohřební automobil odjel, začala se provolávat protiněmecká hesla.

„Celý dav asi 5000 studentů se vydal do města a na Národní třídu a neobešlo se to bez protiněmeckých hesel.“

16. listopadu jsme zase normálně šli do školy na přednášky, ale 17. listopad byl osudným pro velké množství studentů, mezi které patřil i Karel Hýbek.

„Potom ale nadešel ten klíčový den 17. listopadu, kdy byly čtyři pražské vysokoškolské koleje přepadeny hordama esesáků a sice hned nějak po půlnoci, Hlávkova kolej byla přepadena ve tři hodiny ráno. Studenti byli vyhnáni na ulici a tam už byla připravena nákladní auta a autobusy veřejné dopravy a do těch jsme byli narváni, mnohdy neoblečení. Odvezli nás do Ruzyňských kasáren.“

Kasárna V Ruzyni stojí v nezměněné podobě dodnes. Součástí kasáren byly stáje a jízárna. Do té všechny studenty nahnali a začali sepisovat jejich jména. Trvalo to od brzkého rána až do tmy následujícího večera. Studenti seděli na pilinách na podlaze jízárny a čekali co se bude dít dál. Osvětlení bylo velmi slabé.

„No a přišel 18. listopad, pět hodin ráno, byli jsme vzbuzeni s patřičným řevem, vyvedli nás na nádraží Ruzyň a tam už byl připraven dlouhý vlak, asi deset nebo dvanáct vagonů. Z kasáren to nebylo daleko, bylo to naproti přes silnici a tam jsme byli namačkáni do vagonů co který vagon pojmul.“

Kolem sedmé ráno se vlak vydal nám neznámým směrem a celý den někam jel. Studenti se dohadovali kudy to vlastně jedou a zjistili, že jedou na sever. Po čase zjistili, že opustili hranice Protektorátu Čechy a Morava a pokračují směrem na Drážďany. Na okraj Berlína dorazili za úplné tmy 18. listopadu. Celkem jeli ve vlaku 18. hodin bez jídla a pití. Pak se ale vlak zase náhle rozjel, pokračoval v jízdě asi hodinu a zastavil na nepatrném nádraží Sachsenhausen.

„Tam nás vyhnali z vlaku, okolo byly hordy esesáků, byla tma a sychravá listopadová noc, seřadili nás a zas jsme pochodovali, ale nikdo z nás nevěděl, co se vlastně děje.“

Průvod studentů prošel branou na jakési veliké prostranství, na kterém se tuto noc ocitlo 1250 českých studentů. Během ledna následujícího roku, přibýlo ještě 30 českých studentů.

„Ale když jsme se tam v prvních dnech rozkoukali, tak nám bylo jasné, kde asi jsme a co se asi bude dít. Ostatních vězňů bylo v tomto koncentračním táboře 22 000. Ani jeden vězeň se nevyskytl v tomto koncentračním táboře na základě nějakého rozsudku.“

Někteří vězni měli na zádech svých vězeňských mundůrů velká písmena R U, která znamenala v překladu do češtiny, návrat nežádoucí. Všichni vězni tábora byli uvězněni na dobu neurčitou. Všichni čeští studenti byli rozděleni do čtyřech baráků.

„Baráky byly 50m dlouhé a 20m široké, rozdělené na půlku. Vchod byl z prostředku. Jedna půlka byl Block A a druhá Block B a v každé půlce bylo 150 vězňů.“

„Náčelníkem baráku byl vězeň. Blockältester. Ten měl postel a židli na Blocku A a na Blocku B, byl ještě jeho pobočník.“

Když náhodou některý vězeň zmizel, byl za to zodpovědný právě Blockältester. Pak přišla zima 1940 a v táboře byly mrazy okolo -30 stupňů Celsia a nástupy na sčítání vězňů v tomto počasí se stávaly hotovým peklem. Nikdo se nesměl hnout do té doby než se našel ten jeden jediný vězeň.

„Kdo to byl, kdo se takhle schoval. To byli lidé, kteří byli tím dlouholetým pobytem v lágru úplně na pokraji zoufalství. Mysleli si, že už to není k vydržení, tak si mysleli, že si zachrání život, že se někde schovají. Nepodařilo se to nikdy nikomu“

Čeští studenti byli postupně v průběhu tří let propouštěni. O tom však nerozhodoval velitel tábora, ale celá kartotéka se jmény vězněných studentů byla v Praze na gestapu. Tam se rozhodovalo, kdo bude kdy propuštěn. Z gestapa přišlo třeba 200 jmen se žádostí o propuštění. A velitel tábora je musel propustit. Vězni, kteří pracovali ve skladu civilních oblečení, již věděli komu budou oblečení vydávat, kdo bude propuštěn.

A kdy přišla řada na propuštění pana Hýbka?

„ My jsme byli propouštěni zhruba po dvou stovkách a to bylo vždycky na narozeniny Adolfa Hitlera 20 dubna.“

Vězni se to většinou dozvěděli den dva před propuštěním. Ti co nebyli vybráni, propadali většinou velké apatii.

„Já jsem se dva dny před propuštěním dozvěděl, že moje jméno je na seznamu propuštěných.“

Pan Hýbek byl propuštěn 20.5.1943. Každý týden se musel až do konce války hlásit na gestapu. Po skončení války nastoupil na Vojenskou školu, kterou dokončil v roce 1948. Po ukončení vojenské služby dokončil studium vysoké školy a získal titul inženýr.